

ie organizaciji več od oseb. Kadarkoli smo bili v manjšini smo razumeli toliko discipline da smo respektirali večino, dajši nismo zatajevali svojih idej in načel. Sedaj pa je začel ravno med tiste, ki so se nekad največ sklicevali na disciplino, povsem drugačen duh. Zahte-

vajo narodno edinstvo a rušijo stanovsko edinstvo. Kako se to strinja ne vem. Vem pa, da so ravno sedaj velevažni časi in da pridejo še hušiji ko bomo morali vsi na krov do zadnjega moža v obrambo naših stanovskih moralnih in emotnih pridobitev **Hren.**

Splošne vesti.

NAŠEMU TOVARIŠTVU!

Med učitelstvom se pojavlja gibanje za izstop iz poverjenosti UJU Ljubljana zbor tega, ker letošnja delegacija v Celju ni sprejela v naš stanovski vzpored (program) izraza »Narodnega in državnega edinstva«. Prepričan sem, da tega ni storila iz svojega »pobokega prepričanja temveč le v svojem razburjenem in strastnem razpoloženju po »tament-zmagi«. V tem bojem razpoloženju se je klic po »Narodnem in državnem edinstvu« prelušil. Zmagi naj sledi iztuzenost. Med učitelstvom se bode sedaj začel razvijati in bistriti pojem »Narodnega in državnega edinstva«, ki hode razčiščeni stoji pred naše oči kot veličastna alegorija uslovenstva in sicer v spisih in razpravah njegovih najboljših poznavalcev v »Učiteljskem Tovaršju« in v »Učiteljskem edinstvu«. Takšen spis priobčim tudi jaz na podlagi narodnosti uslovenskega narodovega jezika, pedagogike logike, modroslovja in zgodovine.

Vabim Vas vse najsrečnejše, odložite sklenjenje o izstopu do 1. marca 1927. Do tega časa se mora naše nespozumljenje razčistiti. Ne vračate niti »Učiteljski« niti »Učiteljskemu edinstvu«. »Da se resnica prav spozna treba je čuti oba zvana.«

Prepričan sem da si bomo ob kolikar dobri volji vsi preglasali (deklarirali) in protiproglasali (antideklarirali) v novem spoznanju seči tovariško v roke. Članek zavednega hrvaškega tovariša Pavle Saršana v 11. broju »Učiteljski Tovaršju« kotaj vsakdo čita z največjo pažnjo, nam kaže pravo pot, po kateri naj hodimo da prestopimo iz nevarne pota prepiralovih se Svatoplukovih sinov na pot slove slavnih možilirске dobe, ki so delali složno od geslom: »Bog pomozji k našoj sloziji!« Kdor dvomi nad tem geslom, naj se spomni da še tudi po 1. marcu 1927 ni prepoznal izstopiti, ako se dotlej ne doseže sporazumlenie.

Maribor, dne 24. oktobra 1926.

Radoslav Knaičič.

Opomba: Predal »Učiteljskega Tovaršja« so vedno odprti vsakomur za stvarne načelne razprave bodisi katerekoli struje, seveda je treba iz njih izločiti vse osebne ter osebne in strankarske ozadja — na bo slo. V stanovski organizaciji smo v prvi vrsti učitelji in se družimo s svojimi stanovskimi tovariši edino kot učitelji in stanovskimi tovariši ker se borimo za skupne stanovske interese. Ljub nam mora biti vsak stanovsko zaveden tovariš. Glejmo predvsem na skupne stanovske smotre, na nevarnosti ki ogrožajo nas vse in naš celokupen stan, ter da odstranimo vse pojave, ki škodijo vsemu stanu — na se bomo hitro našli in spoznali nuno potrebo, da se združimo vsi učitelji v eni organizaciji.

novi predmeti sklepamo da so se tam upoštevali strokovni predloži oziroma da so bili dotični predmeti zastopani po članih komisije. Ne tako za glasbene predmete. Tukaj ni bilo zastopnika in tako se je moglo zgoditi, da se ni ohranilo niti to, kar so vsebovali dosednji načrti. Ker je bilo število učnih ur za pojedine glasbene predmete itak že majhno (2), je izguba tem bolj občutna. Predmet ki je imel n. pr. doslej 4 tedenske ure in ki je dobil sedaj odmerjenih 5 ur, je pridobil 20%, medtem ko je izgubilo pete, ki je imelo doslej le 2 uri in se je to število reduciralo še na eno uro, kar 50% učnega časa. Ali bo pridobitev tam odtehtala izgubo tukaj, je pač vprašanje na katero ne bo posebno težko odgovoriti.

Faktum je da pri taki odmeri ni govora o uspešnem pouku in oba muzikalna predmeta (pete in violina) sta obojena na životarenje in hiranje. In vendar bi bili pričakovani da se uprav v današnji, materialistično navdahnjeni dobi v večji meri upoštevalo umetniški predmeti kot nekak protitež prevladojoči intelektualni vzgoji. Zdi se, da se ni niti mislilo na to da zavzemata pete in glasba v nacionalni in moralni vzgoji priznani mesto, kar se osobito še v današnji dobi povdaria. Vse nacionalno

opredeljene države negujejo uprav radi tega že od nekad prav intenzivno glasbene predmete v vseh šolskih kategorijah. Zavedajo se namreč da je umetnost ona sila ki združuje in v veliki meri vzgaja čut za vzajemnost. Torej že iz nacionalnih in državnih interesov bi se bili morali pospeševati oni predmeti ki služijo kakim vzvišenim interesom. Upoštevale se niti niso narodne posebnosti V naši narodni glasbi in v našem razpoloženju za pete, leže še zakriti zakladi. Treba bi bilo te dvigniti in jih upodobli v vrsto krepitve moralnih sil. In zgodilo se je ravno nasprotno! Obširno bi se lahko razpravljalo o tem a za danes zadostuje ugotovitev, da novi učni načrt glede glasbenih predmetov niti ne odgovarja duhu ustave. Ta-le pravi namreč v svojem 16. členu (12. odstavek) da »država podpira delo za narodno prosveto«. Posredno mora torej tudi biti glasbeni pouk na učiteljskih in službi narodnega prosvetnega dela. In ni li tudi srčna kultura faktor v splošni kulturi narodovi? In ni-li ista prav v današnji dobi bolj krvavo potrebna kot kdaj poprej? Je-li imamo sedaj jamstvo da bo bodoča generacija učiteljev mogla to samo ohraniti, kar je dosedanja v muzikalnem oziru vzpostavila?

je napravil primero med splošno sociálno borbo v naši in drugih državah ter našim stanovskim gibanjem in preokretom. Začrtal je glavne poteze in primere med splošnim in našim stanovskim gibanjem Sprejet je bil z vsemi glasovi predlog, da se potrdi ukrepe delegacije kot enodušen izraz vseh. Podrobnije poročilo prinesem v prihodnji številki.

— Vodnikova družba in učitelstvo.

Vodnikova družba je izdala štiri lepe knjige. Bogato »Veliko pratiko« za leto 1927, Levstikovo »Pravico kladija«, Kozakovo »Beli mecesen« in zbirko populudno-znanstvenih črtic »Iz tajnosti prirode«. Te dni smo čitali seznam poverjenikov Vodnikove družbe in opazili med njim ogromno število učitelstva. Ako pa pogledamo tisk vseh publikacij, vidimo da ni naklonila družba tiska niti ene knjige Učiteljski tiskarni. Stanovska zavest učitelstva je že prišla tako daleč, da bo učitelstvo podpiralo onega, ki daje tudi podporo učitelstvu. To moramo enkrat jasno povedati. Naj se ne pozna učitelstva samo za delo! V rokah katere struje je sedaj slučajno Učiteljska tiskarna, ne igra nobene vloge ker stojimo na stališču, da pri naših gospodarskih vprašanih ne smeo stanovske načelne in ne osebne zadeve igrati nobene vloge in bo učitelstvo pri tem nastopalo enotno. Naj se ne pozna učitelstva samo za delo ker se pride z delom učitelstva še na ceneje skozi temveč naj se ga pozna tudi pri podpiranju v tej ali oni smeri. To je naša stanovska parola!

— Eden od kronskih upokoencev je srečno dobil razliko iz leta 1919.

Preieli smo vest da je tov. I. Zemljič, nadučitelj v pok. iz Maribora srečno dobil od leta 1919, dolžno razliko od prevoja na dinarsko penzijo. Prosil je 7 let vse slovenske poslance in ministre, pa vsi niso mogli nič opraviti. Sedaj se mu je posrečilo potom mariborskega velikega župana in s prizadevanjem istega dobiti iz partije 55 srečno svojo pravico in »stare državne dolgove« niemu. On piše: »Naj mu Vsezagomočni to delo tisočero poplača.« — Vsega je z enakim slučajem prizadetih okrog 54 upokoencev, a od teh jih je že 4—5 umrlo. Ostali upokoenci ki še niso preieli razlik nam piše: »O, da bi se tudi za nas našel kak veliki župan dr Pirkmaier ki bi se zavzel za našo stvar!« — V resnici so dolgov države ki jih ima državno uradništvo prejeti iz partije 55 proračuna ne samo nekaj nečuvenera, temveč tudi nekaj zaopnetnega, nekaj bolnega v državnem aparatu.

— Ob priliki upokoitve tovarišev Andoljška iz Litiije in Debelaka iz Šmartna.

je litijsko okramo učiteljsko društvo izvolilo oba svoja dolgoletna člana častnim članom v priznanje zasluge, ki sta si jih pridobila za organizacijo in stan. Ob priliki odborove seje, ki se je vršila v Litiiji 12. pr. m., ima je deputacija izročila, krasno izdelani diplom, delo tovarišice gdč. Prestorieve Popoldne pa sta prišla oba med tovariše in tovarišice ki so se udeležili sestanka pri Laiovicu zlasti iz bližnje okolice v letem številu. Tam smo preživeli med petim, govori in razgovori nekaj animiranih uric. Na zadnjem zborovanju se je spomnil obeh tovarišev v letem otvoru tov. Kolenc in se zahvalil tov. Prestorievi za trud. — Upamo, da ohranita častna čla-

na naše društvo tovariše in tovarišice v letem spominu in imo ključemo. Še mnoga leta!

— Še enkrat — brez zamere!

Dne 13. oktobra t. l. je nekdo odgovoril v »Slovincu« na članek »Brez zamere«, ki ga je napisal ravnatelj Laiovic iz Tržiča v 8. številki »Učit. Tov.«. Odgovor je dober in poučen, a zdi se mi da pisec ni pravi še manj da list, v katerem je odgovor izšel. Najbolje je da učitelstvo samo v svojih listih rešuje svoja sporna vprašanja, ki se prav nič ne tičejo javnosti. Me učiteljice ki smo torej nekaterim v hudo spodbudo radi pohajanja v Ljubljani v našem prostem času, bi morale same odgovoriti. A pred nami se je oglašil tovariš Šegula in sicer kot neprijeten brez vsega razburjenja stvarno in objektivno. S tem nam je koristil več, kakor če bi odgovarjale same ne vem kako ogorčeno in pikro. Dvomljiva pa je usluga — ako ne mislimo samo nase in na to pravzaprav malenkostno zadevo — ki jo stori učitelstvu, kdor spravlja naše sporne zadeve v dnevno časopisje in to niti ne s stališča stroge stvarnosti, temveč, kakršn imam vtis iz osebne naperienosti sebi v zabavo in zadoščenie. Za tako naklonienost se v bodoče zahvaljujemo. Politični listi so nas itak že preveč in na tak način ljubili da je bilo največkrat slaba in malo častna za naš stan. Naše notranje šolske in stanovske zadeve niso kosti za javno odlojanje, niti prilike za ohlajanje napetosti.

Ena izmed prizadetih.

Posmrtnina Učiteljske Samopomoči bo dosegla, ko se prijavi še en član 10.000 Din. Hitite in plačajte redno!

— Novi zakon o narodnih šolah. G.

Čaikovac, prejšnji načelnik za osnovno nastavo, ki mu je g. Radič kot minister prosvete neveril izdelavo projekta zakona o osnovnih šolah, je izdelal istega popolnoma in ga predal ministru prosvete. G. minister bo sestavil strokovno komisijo za projekt in istega kot je prej obljubil takoj oddal Narodni skupščini morda še ta mesec.

— Organizacija Učiteljskega Udruženja in Bosni in Hercegovini.

20. t. m. odideta predsednik Izvršnega odbora g. Petrović in urednik »Učitelja« g. Stanojević v Bosno in Hercegovino radi organizacije Učiteljskega udruženja. Na učiteljskih zborovanjih, ki bodo v ta namen sklicana, bo predaval g. Stanojević o novih pokretih v ovojni in pouka. Odposlanca bodeta 20. t. m. v Bihaču, v Baniu Luki 22. t. m. v Travniku 25. v Sarajevu 26. in v Mostariu 28. t. m. Želeti bi bilo da bi dosegla ta misija dober uspeh in izvedla utrditev sreskih društev in organizacije, ki je v Bosni in Hercegovini precej slaba in nepopolna.

— Likvidacija »Slomškove zveze«.

To notico prinaša po »Učiteljski« tudi »Narodna Prosveta«, ki pa poroča pogrešno da bude članstvo pristopalo v Oblastna učiteljska društva namesto v Okrajna (sreska) učiteljska društva. K notici »Učit. Tovaršja« pa dostavlja »Narodna Prosveta« še sledeče: Mj se te vesti radujemo in milo nam je da je Slomškova zveza ki je bila do sedaj separatno organizirana, likvidirala in stopila v naše udruženje UJU. Naj bi ta lep primer privedel tudi ostale naše tovariše ki so do sedaj oklevali v naše skupne vrste. — Poročilo o predstoječi likvidaciji Slomškove zveze je prinesla tudi beograjska »Pravda«.

— Tovariš-penzionist nam piše:

V predzadnjem »Učit. Tov.« ste pisali, da imajo državni uradniki pravico do brezplačnega zdravljenja v bolnicah. Tudi jaz sem se zdravil mesec dni v bolnici v K. A ko sem prosil za povrnitev stroškov se mi je reklo da se daje ta prednost le bolnikom po državnih bolnicah. Milostnim potom sem pri inspektoratu narodnega zdravja dosegel, da so mi dali nekaj kronic odškodnine. Kmalu nato sem zopet obolel za isto boleznijo, a se nisem več niti upal nadležovati za odškodnino. Tako se rodi nam pensionistom s kronsko pokojnino!

— Očena učitelstva. Z ozirom na neiasnost glede redov za ocenjevanje učnih oseb in učencev osnovnih šol odločam da velja za ocenjevanje učnih oseb naredba poverjenosti za uk in bogočastje z dne 23. aprila 1920 »Ur. L.«

II. št. 52. t. 194 (Fink I. št. 49) za učenje osnovnih in meščanskih šol na odlok min. prosvete, S. N. br. 16.400 z dne 24. avgusta 1925. (Fink V. št. 124). Po tej odločbi naj se točno ravnao ocenjevalne komisije. Ta odlok je izdal prosvetni inspektor mariborske oblasti pod P. br. 5873/1 od 4. oktobra 1926.

H. Družvič.